

תורת החכמים

גיליון שבועי להנחלת תורת רבותינו חכמי ספרד זיע"א

יוצא לאור על ידי מכון חכמי ספרד רח' הרב צבאן 9 נתיבות טל 077-5535280 | פקס 077-5535281 | מייל toratsfarad@gmail.com

עיד	כניסה	יציאה	ר"ת
יום	18:42	19:32	20:19
ת"א	18:40	19:30	20:16
חיפה	18:40	19:31	20:18
ב"ש	18:41	19:31	20:17

שבת שופטים תשע"ט

גיליון קט

תולדות החכמים

רבינו יוסף דוד זיע"א

רבינו יוסף דוד המכונה 'מהרי"ד', נולד בעיר 'שאלוניקי' אשר ביוון בשנת תנ"ב לאביו רבי דוד ב"ר שבתי וממנו קיבל את ראשית תורתו. לאחר מכן למד בישיבתו של רבי יצחק טולידאנו.

עוד מילדותו ניכר בגדולתו התורנית, ומעיד עליו רבי אברהם מיראנדה (מח"ס 'דקדוקי חכמים' על הש"ס): "וכבר ידעינן ליה להבינו ז"ל דתנא דווקנא בלישניה טובא הוא. וביודעו ומכירו קאמינא. ועינן ראתה ותעמידהו. ותהלות לאל שזכינו לראות ולשמע אדם שכזה, שכמעט היה משלמות המין האנושי בדורו". כמו כן בשו"ת מכתם לדוד מכה את רבינו: "פאר דורנו".

שער הספר צמח דוד משנת תקע"א

בחיבורו 'שאלוניקי', דרשות אלו ואחרות קובצו בספר 'צמח דוד' (ממנו נערך המאמר בסמוך). רבינו נדע בכוח פסיקתו והוראתו, הוא ענה על מאות שאלות הלכתיות שהגיעו אליו מכל האזור, שאלוניקי, טורקיה, מצרים, איטליה ועוד, ומהם נבנה ספר תשובותיו שבסוף ספר 'בית דוד' (על הטור).

בשנת תפ"ב, לאחר פטירתו של רבינו 'שאלוניקי' רבי שלמה אמארייליו, נתמנה רבינו תחתיו לראב"ד (ולצידו נתמנה להרב הכולל רבי יצחק ח' סוקן). תפקיד שאותו נשא עד יום פטירתו. בדיינות שימש רבינו לצד הדיינים רבי חיים צורי, רבי יוסף הכהן ח' ארדוט ורבי דוד שירירי ועוד.

עוד מחיבוריו: 'מי דוד' (דרושים ויירושי מסכת יומא), 'קרא דשכ"ב' (הספדים), 'לחם הפנים' (הגש"פ), 'בתי אבות' (אבות).

את השו"ת 'בית דוד' (הג"ל) ערך והגיה חתנו של רבינו, רבי עזריאל הכהן ח' ארדוט יחד עם סופרו של רבינו (במשך כ' שנה) רבי יוחנן קלעי.

מתלמידיו: רבינו רבי יוסף מולכו מח"ס 'שלחן גבוה', רבי חיים משה אמארייליו ראב"ד שאלוניקי ומח"ס 'יד משה' (ע"ח) ועוד.

רבינו נתבקש לבית עולמו בג' כסלו תצ"ז והובא למנוחות בעיר מולדתו 'שאלוניקי'.

תורותיו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו.

החובה לשמוע לדברי חכמים

על פי התורה אשר יורוה ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (ד, יא)

אמר רבי חנינא, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק, שנאמר "ביום ההוא יהיה ה' צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאָר עמו וגו'" (ישעיה כה, ה). ומפרטת שם הגמ' מי נחשב לצדיק שיזכה לזה, ואחד מהם הוא "ליושב על המשפט" (שם, ו). וזהו הדן דין אמת לאמיתו. וביאר מהרש"א (שם) "ליושב" שהוא מיושב במשפט לזון דין אמת לאמיתו. כלומר, כאשר הדין מתיישב ומדקדק בדין כדי להוציא דין אמת, זוכה הוא שהקב"ה יהיה עטרה לראשו. עכ"ל.

יוצא מהדברים שאם יש דיינים שאינם מתישבים לדקדק בדין כל כך, לא יזכו שיהיה הקב"ה עטרה לראשם. ולפי זה, אפשר לפרש את דברי הרמב"ן שהקב"ה שומר על הדיינים שלא יטעו, היינו דוקא כאשר הם מדקדקים ונזהרים מאד בדין להוציא את הדין לאמיתו. ומה שמצינו שפעמים הדיינים טועים, זה כאשר אינם מדקדקים הרבה בדין ואינם נזהרים כראוי, שלא יבואו לידי טעות.

ובזה יובן גם מה שהקדים הרמב"ן 'אפילו תחשוב בלבך שהם טועים', שבאמת היה צד לומר שלא לשמוע לדבריהם, מאחר ויתכן שאינם מדקדקים בדין, וממילא אין הקב"ה שומר עליהם שלא יטעו. לכן הוצרך הכתוב לומר "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

אלא שעדיין קשה, כיצד יתכן שנתחייב לשמוע לקול הסנהדרין מאחר ויתכן שאינם מדקדקים בדין ואז אין הקב"ה שומרם שלא תצא תקלה מתחת ידם, ואפשר שטועים הם ומתירים איסור תורה?

ויש לברר ע"פ המובא בגמ' ירושלמי (ר"ה פ"א ה"ג) ע"פ "מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אֵליו" (דברים ה, ז) אמרו בית דין: 'היום ראש השנה', אומר הקב"ה למלאכי השרת 'העמידו בימה! יעמדו סניגורים! יעמדו קסיגורים! המשך בעמוד הבא' ◀

בפרשתנו ציוותה התורה שעלינו לשמוע לדברי חכמים וכמו שכתב רש"י 'אפילו אומר לך [החכם] על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל'.

וכתב הרמב"ן: 'אפילו תחשוב בלבך שהם [החכמים] טועים, והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך תעשה כמצוותם, כי רוח ה' עליהם והוא שומר עליהם שלא יטעו, ולא תצא מתחת ידם אלא האמת'.

ויש להבין, מאחר ואמר הרמב"ן שרוח ה' על הסנהדרין א"כ בודאי שכל מה שהם אומרים הוא האמת! ולפ"ז היאך שייך לומר 'אפילו תחשוב בלבך שהם טועים', והלא מחשבתנו אינה אמת, ומה מקום יש להתחשב במחשבת האדם עד שהוצרך הרמב"ן לומר שגם בזה עלינו לשמוע לדברי הסנהדרין?

ועוד יש להבין, הלא פרשה שלימה נאמרה בתורה 'וְאִם כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ וְנִעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקֹּהֵל וְעָשׂוּ אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תִעֲשֶׂינָה וְאָשְׁמוּ' (ויקרא ד, יג) ופרשה זו מדברת במקרה שהורו הסנהדרין היתר על דבר שהייתם על זדונו כרת, כגון שהורו על חלב שהוא שומן ועשו הציבור על פיהם, הדין הוא שהסנהדרין חייבים על זה קרבן שנאמר 'וְהִקְרִיבוּ הַקֹּהֵל פֶּרֶךְ בָּקָר לְחֻטָּאת' (שם יד). וכן 'וְכִי תִשְׁגוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דָּבַר ה' אֵל מֹשֶׁה' (במדבר טו, כב) שפרשה זו מתייחסת למקרה שהורו הסנהדרין בטעות, על אחת מן העבודות שהיא מותרת לעבוד עבודה זרה בכך (רש"י שם, נד). וכן מסכת הוריות, עיקרה מדברת על הוראת בית דין שטעו. ואין אמר הרמב"ן שרוח ה' שומרת על הדיינים שלא יטעו?

ומבאר רבינו יוסף דוד (ראה אודותיו במדור הסמוך) בספרו צמח דוד בהקדים את דברי הגמ' (סנהדרין קיא): "אמר רבי אלעזר

לעשות זאת בהרמת תרומה חד פעמית של 360 ש" (אפשר בחשלומים).

ויהי רצון שזכות הפצת התורה וההלכה וזכות כל צדיקי וחכמי ספרד זצוק"ל, ימליצו טוב בעדכם ובעד כל משפחתכם, אמן.

המעוניין יכול לפנות למשרד המכון ברח' הרב צבאן 9 נתיבות, או להתקשר למשרד המכון בטלפון 077-553-5280, אפשר לתרום גם דרך 'נדרים פלוס' (בשם גיליון תורת החכמים) או בהעברה לחשבון הבנק (עמותת חכמת שלמה בנק פועלים סניף 556 מס' חשבון 335481).

זכור! זו הזדמנות פז שלך להיות שותף ב"מכון חכמי ספרד", אשר מפיצים את תורתם וגדולתם של גדולי רבותינו זצוק"ל בארץ ובעולם.

בשורה משמחת

השנה, החלטנו להיענות לבקשות כי רבו, ובזאת אנחנו מודיעים: כי אי"ה לקראת השנה הבעל"ט שנת תש"פ, יצא לוח שנה בגודל ספר ויבואו בו בצורה בהירה ומסודרת כל ימי פקודת החכמים.

בלוח ישולב תוספת חשובה של הלכה יומית להלכה ולמעשה (עם המקורות) המשתייכת לאותו היום במעגל השנה, והכל ע"פ פסקיו של מרן שר התורה הגאון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל.

כל המעוניין לזכות בשותפות ב"מכון חכמי ספרד" ע"י הקדשת תאריך מסויים בלוח השנה בימי פקודת יקיריכם, ולהבדיל, לברכה ולהצלחה או לרפואה, יוכל

קורא יקר! גיליון "תורת החכמים" שהנך אוהז בידך, הינו בעל תועלת אדירה להפצת תורתם וגדולתם של רבותינו חכמי ספרד. קרן אורה בוהקת מן הגיליון בכל שבוע, מתוך המדור הנפלא והייחודי 'הילוכל דצדיקיא', בו נסקרים ונזכרים שמות החכמים שיום פטירתם יחול בשבוע הבעל"ט.

מאחר ואנו מקבלים תגובות נלהבות רבות, ופעם אחר פעם מתקבלות במערכת פניות מכל קצוות תבל, בבקשה להוציא "לוח שנה" אשר בו יצוינו תאריכי הפטירה של כל חכמי ספרד, הנמצאים במאגר המכון.

◀ המשך מעמוד ההקודם שהרי אמרו בְּנֵי הַיּוֹם ראש השנה. נמלכו בית דין לעבר את החודש למחר, אומר הקב"ה למלאכי השרת: 'העבירו בימה! יעברו סניגורים וקסיגורים! שנמלכו בְּנֵי לַעֲבָרָה למחר'. שנאמר 'כִּי חַק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁפֵּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב' (תהלים פא, ה) אם אינו

"חַק לְיִשְׂרָאֵל" (שלא קדשו את החודש) אין "מְשַׁפֵּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב". ע"כ.

נמצא, שמאחר ונתן הקב"ה כח ביד הסנהדרין לקבוע מתי יחול ראש חודש, וע"פ מה שיקבעו כך יש לנהוג, שהרי אפילו הקב"ה מתנהג ע"פ פסיקתם והמציאות

של יום הדין נקבעת על פיהם, אם כן ק"ו שגם על ישראל מוטל לנהוג כך, למרות שיתכן וטועים הם, ויצטרכו אח"כ להביא קרבן על שגגתם, מ"מ זהו רצון ה' בצוותו אותנו "לא תסור מן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגְדוּ לְךָ יָמִין וְשִׂמְאֵל".

מאוצרותיהם של חכמי התורה

שְׁפֹטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (טו, יח) **יש** לרדקק שתיבת "לך" שפת יתר היא, ודי היה באמרו 'שופטים ושטרים תתן בכל שערך?' היה באמרו 'ע"פ המעשה (תחומא פ' שופטים סי' א) ברבי חנינא בן אלעזר, שהיה לו אילן נטוע בתוך שדהו וענפיו נוטים לשדה חבירו. בא אדם אחד, וטען לפניו על חבירו שהיה אילנו נוטה לתוך שדהו, ביקש רבי חנינא לדחות את פסק הדין למחר; בינתים, שלח רבי חנינא פועלים לקצוץ את ענפי אילנו שהיו נוטים לשדה אחר. למחר, בא אותו האיש לפניו לדין, אמר רבי חנינא לנתבע: "צריך אתה לקוץ את ענפי אילנך". השיב הנתבע: "ומדוע אילנך, ענפיו נוטים לשדה אחר?". אמר לו: "צא וראה, כשם שאתה רואה את שלי, כך עשה בשלך".

ע"פ אחת הדעות שנדחתה מההלכה, ולומר ששיטה זו "ישרה" היא בעינינו. **ומעתה**, אומר המדרש, כיצד יוכיחו לדיין שהוא מסלף את הדין? - ע"י שלא יצא מן העולם 'עד שיוורה צדק בהוראתו'. כלומר, עד שיתגלגל לאותו דין התואם לדין שסילף בעבר, ובאותו הדין לא קיבל שוחד, ובשל כך פוסק ע"פ כללי הפסיקה הנכונים, ובזה יתפס הוא בבי"ד של מעלה, כשיאמרו לו: "היאך עכשיו פסקת ע"פ החכם פלוני, ובדין הקודם לא פסקת כמותו?". נמצא, שהדין שלקח שוחד אינו מקבל 'פרס' בזה שיוורה צדק בהוראתו, אלא שזרז זה בא להוכיח ולטפוח על פניו לעתיד לבא על העוול שעשה.

כן איש חי, לרבי יוסף חיים, בגדא (עיראק), נלכדע י"ג אלול תרס"ט

צָדֵק צָדֵק תְּרַדֵּף לְמַעַן תִּתְּיַחַ אֶת הָאֲרֶז אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ (טו, ט) **במדרש** (מדרש משלי פ"ד) מובא, שפסוק זה נדרש על מצות הצדקה שהרי משה לימד את ישראל תורה דינים וצדקה, וצדקה מנין שנאמר 'צָדֵק צָדֵק תְּרַדֵּף'.

וקשה, הלא המשנה אומרת (אבות פ"א מ"ג) 'אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס', ואיך התורה אומרת לרדוף אחר הצדק "לְמַעַן תִּתְּיַחַ אֶת הָאֲרֶז"?

ונהגה הגמ' במגילה (כח), שספרת על רבי אלעזר שכאשר היו שולחים לו מתנות זכות הנשיא, לא רצה לקבלם, כיון שכתוב 'שׁוֹנֵא מִתְּנֵת יְחִידָה' (משלי טו, כז).

ואפשר, שמטעם זה מן הראוי היה שלא לתת צדקה לעני, כי על ידי מתנתו לעני גורם לעני שימות, לכן התורה אומרת "לְמַעַן תִּתְּיַחַ וְיִרְשָׁתָּ" שבזה שאתה נותן צדקה לעני, אתה מקבל תמורה מהקב"ה בעוה"ז, וממילא אין לצדקה זו דין 'מתנה' אלא היא כ'עסק' ולא שייך בזה "שׁוֹנֵא מִתְּנֵת יְחִידָה" מאחר וה' משלם לעני תובה ומורתה.

חזוה אליהו, לרבי אליהו חזוה, תוניסיה, נלכדע י"ב אלול תשל"ה

לדעת חכמה ומוסר

צָדֵק צָדֵק תְּרַדֵּף לְמַעַן תִּתְּיַחַ אֶת הָאֲרֶז אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ (טו, ט) **בגמ'** (בבא בתרא י') מובא, תניא רבי יהודה אומר: גדולה צדקה שמקרב את הגאולה, שנאמר: "כה אָמַר ה' שְׁמֹרוּ מְשַׁפֵּט וְעֵשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יְשׁוּעָתִי לְבֹא וְצִדְקָתִי לְהַגָּלוֹת" (ישעיה נה, א). **וקשה**, כיצד למד רבי יהודה מהפסוק שצדקה לבדה מקרבת את הגאולה, והלא בפסוק נאמר "שְׁמֹרוּ מְשַׁפֵּט וְעֵשׂוּ צְדָקָה", ואפשר לומר שדווקא צדקה הבאה עם משפט מקרבת את הגאולה ולא די בצדקה לבד? **ויבאר** הרב בא"ה, בשם בנו רבי יעקב, שאכן צדקה לבדה מועילה לקרב את הגאולה, אך בתנאי שעושי צדקה אלו, יהיו שומרי מצוות. כי הרי לא כל צדקה בכוחה לקרב את הגאולה, ודווקא צדקה הנעשית ע"י ממון נקי העשוי במשפט שאין בו גול וחמס אבל ה"עושה עושר וְלֹא בְּמִשְׁפָּט" (ירמיה יז, יא) אף אם יתן ממנו לצדקה, אינה רצויה לפני השי"ת הוא "שׁוֹנֵא מִתְּנֵת יְחִידָה" (שעוהו סא, ח). והוה "שְׁמֹרוּ מְשַׁפֵּט וְעֵשׂוּ צְדָקָה".

ואפשר, כי זהו שרמזה לנו ותרונתו הקדושה באומרה "צָדֵק צָדֵק תְּרַדֵּף". כלומר, אם בקשת לעשות צדקה, עשה אותה ממון צודק שהרווחת אותו על פי האמת והצדק. וע"ז תקרב את הגאולה השלימה.

שמן קמח, לרבי מנחם מן שמעון, צפת, ירושלים, נלכדע תשי"ח

הירולא הצדיקיא

יום שבת ז' אלול
רבי שמואל נסים, שאלוניקי (יח) ועם מנ"כ ח"ס 'מח"ס לוקיט שמואל' (ירושלמי ערות ב"ס סדר אלוה"לכו)... תק"כ
רבי שלמה פאנא, ירושלים ועם מנ"כ, מחודשים נותרו בבתי"א, תלמיד האור החיים... תקמ"א
רבי אליהו זינץ, ראבי"ד בגדא (עיראק) ועם מנ"כ, מח"ס 'מדרש אליהו' (ירושלמי), אביו של הבן איש חי... תרס"ג
רבי חיים אליהו אברהם שרית, צ'פרו (הונגריה) מח"ס 'פלא לברייתא' (ירושלמי)..... תרס"א
רבי ישעיהו הברק, תלמידי 'מנחת יצחק' הירושלמי ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרע"ג
רבי גרשון אליהו אשכנזי, איזמיר (הונגריה) ועם מנ"כ, מח"ס 'הובא בת"ס צ'אר לזרות-לחוד'..... תרע"ז
רבי עמוס בוקר, רבה של ח'זרחה צ'זרה (הונגריה) אשדוד, מח"ס 'אשר עמוס' (ירושלמי), דברי עמוס (ירושלמי) ועוד... תשס"ו

יום שני ז' אלול
רבי חזקיהו הכהן פריחא, שאלוניקי (יח) ועם מנ"כ, מח"ס 'תורת חיים' (ירושלמי)..... תל"ח
רבי חיים דוד שרירא, ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תל"ט
רבי יוחנן משה בן פאנויא, ראבי"ד בג'זרה (אשכנז) ועם מנ"כ, הנהיג פתח דין וירושלים בכתי"א... תרמ"ג
רבי יצחק אבאבא (אשכנז), ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרמ"ב
רבי יצחק הקהן, צ'נעא (הונגריה) ראבי"ד תימן ועם מנ"כ, מח"ס 'זכור אליהו' (ירושלמי)..... תרמ"ט
רבי יצחק הקהן, ראבי"ד (הונגריה) ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרצ"א
רבי יודן חזקיהו, מוקדוק, י"ג ועם מנ"כ, רבה של מנטא (הונגריה) מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרצ"ב
רבי מכלוף שרית, תפוללאת (הונגריה), ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'תורת של ש"ס' (ירושלמי)..... תש"א
רבי שמואל מרז'בי, ראש ישיבה בגדא (עיראק) ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תש"ב
רבי דוד (ירושלמי) ג'זרה (הונגריה), מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תש"ג
רבי שלום טייב, צ'נעא (הונגריה), בני ברק ועם מנ"כ, לרבי יצא ספר 'אורח חיים לראש שנים'..... תשמ"ז

יום שלישי ז' אלול
רבי יצחק אבאבא, איזמיר (הונגריה) מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי) פרי העץ (ירושלמי)..... תר"ב
רבי יוסף היצחק קארי, חבורן, ראבי"ד ענת הספרדים בג"מ, מח"ס 'בני אלה' (ירושלמי)..... תרמ"ג
רבי יהודה ירושלים, אשכנזי (הונגריה) י"ג ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרמ"ג
רבי יצחק יחיד הלוי, חאלב (הונגריה) מנחת יצחק ועם מנ"כ, מח"ס 'על הלכות שחיטה וטריפות' (ירושלמי)..... תרע"ז
רבי רחמים שניגין, רבה של חזרחה (הונגריה) ירושלים ועם מנ"כ, חיבוריו נותרו בכתי"א... תרע"ז
רבי אברהם צדוק, צ'נעא (הונגריה), רבה של לקיט לשון (ירושלמי)..... תרע"ז

יום רביעי ז' אלול
רבי שלמה בן חסין, ראבי"ד שאלוניקי (יח) ועם מנ"כ, מח"ס 'בת שלמה' (ירושלמי) שורח טענו נדפס מח"ס 'משפטים ושיעורים'..... תש"א
רבי שלמה אלטריי, רבה של ז'זרה (אשכנז) ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'לקט האומר' (ירושלמי)..... תקכ"ז
רבי יוסף אלמליח (אשכנז), ראבי"ד בגדא (הונגריה), רבה של ז'זרה ועם מנ"כ, מח"ס 'תקופ של יוסף' (ירושלמי)..... תקכ"ז
רבי שלמה זאלי, כולאן (הונגריה), ראש כולל 'זוהר מציון', רב ק"ק תימן בראשון לציון..... תשס"ז

יום חמישי ז' אלול
רבי ישעיהו דבאח, חאלב (הונגריה) ועם מנ"כ, מח"ס 'ירד משה' (ירושלמי)..... תקל"ב
רבי שלום משה חי גאון, ראש ישיבת 'צפת לוי' ועם מנ"כ, מח"ס 'נפלאות' (ירושלמי)..... תקמ"ג
רבי יום טוב קריסטיאן, ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרס"ט
רבי רפאל דה לה פריעויל, אשכנזי, רבה של אלכסנדריה (הונגריה)..... תרצ"ג
רבי שלמה צופיניץ, טונאה, י"ג ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרצ"ג
רבי מנחם מנשה, אשכנזי (הונגריה), י"ג, מח"ס 'אבות חיים' (ירושלמי) לוקיט מנשה (ירושלמי)..... תרצ"ג
רבי אליהו חזקיהו, ג'זרה (הונגריה), רב ק"ק תוניס באוקסין ועם מנ"כ, מח"ס 'חזוה אליהו' (ירושלמי)..... תשל"ה

יום שישי ז' אלול
רבי משה טולדיאני, ירושלים, מח"ס 'אור משה' (ירושלמי)..... תקל"ד
רבי שמואל אשכנזי, ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תקמ"ג
רבי משה מאנאי, ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'מנחת יצחק' (ירושלמי)..... תרס"ג
רבי יוסף חיים, בגדא (עיראק), ירושלים ועם מנ"כ, מח"ס 'בני אלה' (ירושלמי)..... תרס"ג
רבי מאיר עטבי, חאלב (הונגריה), מח"ס 'בת מדרש' (ירושלמי)..... תרצ"ז

נמנה לקבל שמו של חכמינו ונסיפם שלא וזכורו כאן כמו כן אם יש הגרות או חסופות נא ליצור קשר עם המכון

מכון "חכמי ספרד" - בראשות הרב משה פריץ שליט"א רב קהילת קודש "לב אליהו" נתיבות.

אלפי ספרים של חכמינו הספרדים זיע"א לא הודפסו שוב זה מאות בשנים, וחלקם אף נותרו עדיין בכתיב יד ואין להם גואל עד שמעמט שנתכחה תורתם וחכמתם. בחסדי ה' המרוכים הקמנו ספריה גדולה, יחידה מסוגה בעולם, המכילה יותר מ-3,000 ספרים עה"ת מחכמי ספרד, חלקם בכתיב יד נדירים.

וכעת אנו עומלים לברר מקוהן של צדיקים ולהוציא לאור תעלומה, מאוצרות חידושיהם המיוחדים ומעשייהם המופלאים

בסדרת ספרים מורחבת על ארומה חומשי תורה, ועליו ליקוט יחודי מוגאונים וחכמי ספרד, תורה המוכרת את ישראל לא נראתה כמותה!

ניתן לרכוש ספר או פרשה להצלחה או לרפואה או להבדיל לעילוי נשמתו ויופיע שם התורם בעמוד מיוחד בצורה המוכרת והראויה בתחילת הפרשה זכותם של החכמים זיע"א תעמוד לכל התעוררים והמסיעים שיצילו בכל מעשי דיהם בבריות נחת, באריות רמים ושנים, בטוב ובנעימים, אמן.

לתרומות והקדשת הגיליונות הבאים, לקבלת הגיליון בדוא"ל, למשלוח חידושי תורה, עובדות, ספרים, תמונות ומסמכים ניתן ליצור קשר

רחוב הרב צבאן ת.ד. 9516 נתיבות. טל: 077-553-5280 פקס: 077-5535281 toratsfarad@gmail.com לתרומות: עמותת חכמת שלמה, בנק הפועלים 335481 סניף 556

עכשיו אפשר לתרום לגיליון תורת החכמים בעמודות של 'דריים פלוס'